

Nr 5.

Ankom till riksdagens kausli den 31 januari 1928 kl. 4 e. m.

Utlåtande, angående regleringen för budgetåret 1928—1929 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande angående regleringen för budgetåret 1928—1929 av utgifterna under riksstatens elfte huvudtitel, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Innan utskottet ingår på prövning av anslagsfrågorna under förevarande huvudtitel, har utskottet ansett sig böra något beröra det av chefen för finansdepartementet till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1928 (XI h. t. sid. 1—5) behandlade spørsmålet om den fortsatta utredningen av vissa pensionsfrågor.

*Den fortsatta
utredningen
av vissa
pensions-
frågor.*

Av den redogörelse, som departementschefen i nyssnämnda sammanhang lämnat, framgår i huvudsak följande:

Sedan 1921 års pensionskommitté den 18 oktober 1924 avgivit betänkande med förslag till lag angående rätt till tjänstepension för ordinarie tjänstemän vid vissa verk, tillhörande den civila statsförvaltningen, framlade Kungl. Maj:t i proposition, nr 153, för 1925 års riksdag ett i huvudsak på kommitténs betänkande grundat förslag till sådan lag. Frågan förföll emellertid på grund av kamrarnas skiljaktiga beslut.

Med hänsyn till de erinringar, som framkommit vid behandlingen inom riksdagen av nyssnämnda proposition, uppdrog Kungl. Maj:t den 12 juni 1925 åt 1921 års pensionskommitté att i samband med behandlingen av den åt kommittén överlämnade frågan om pensionering av viss statsanställd icke-ordinarie personal efter verkställd utredning taga under förnyat övervägande spørsmålet, huruvida jämväl vid allmänna civilförvaltningen tjänstepension lämpligen skulle kunna för samma syfte som vid kommunikationsverken uppdelas i statspension och avgiftspension. I anledning av det sålunda meddelade uppdraget framlade kommittén i ett den 30 november 1925 dagtecknat betänkande nytt förslag till civil tjänstepensionslag, innefattande jämväl bestämmelser rörande pensionering av viss icke-ordinarie befattningshavare vid allmänna civilförvaltningen m. m.

Enligt vad som framgår av statsrådsprotokollet över finansärenden den 4 september 1926 fann dåvarande departementschefen pensionskommitténs sistnämnda förslag, vilket i förberörda hänseende icke överensstämde med kommunikationsverkens pensionslag, böra göras till föremål för överarbetning, innan proposition i ämnet förelades riksdagen. Härvid borde särskilt tagas under förnyat övervägande det omhandlade spørsmålet, huruvida icke det för kommunikationsverken antagna systemet med pensions uppdelning

i stats- och avgiftspension borde vinna tillämpning jämväl för befattningshavare inom den allmänna civilförvaltningen. För verkställande av den sålunda ifrågasatta överarbetningen borde särskilda sakkunniga tillkallas inom finansdepartementet.

1921 års pensionskommitté hade vidare den 30 november 1925 avgivit betänkande, innefattande förslag till pensionering av till arbetarpersonal hänförliga anställningshavare vid försvarsväsendet och allmänna civilförvaltningen. Sedermera avgav samma kommitté den 30 juni 1926 utlåtande över kommunikationsverkens lönekommittés betänkande den 6 november 1922 angående pensionering av icke-ordinarie personal vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk, i vilket utlåtande pensionskommittén framlade förslag dels till ny tjänstepensionslag för kommunikationsverken, innefattande jämväl föreskrifter rörande pensionering av extra ordinarie och därmed jämställda tjänstemän vid nämnda verk, dels ock till kungörelse angående rätt till tjänstepension för till arbetarpersonal hänförliga anställningshavare vid dessa verk.

Jämväl de nu nämnda, av pensionskommittén uppgjorda författningsförslagen borde enligt departementschefens nyssnämnda, den 4 september 1926 gjorda uttalande överlämnas till de ifrågasatta nya sakkunniga i och för utarbetande av slutgiltigt förslag till bestämmelser i ämnet.

Förutom de förut omnämnda pensioneringsförslagen har 1921 års pensionskommitté i betänkande den 22 maj 1925 framlagt förslag till militär tjänstepensionslag. Sedan 1925 års riksdag fattat beslut angående ny organisation av försvarsväsendet, uppdrog Kungl. Maj:t den 26 september 1925 åt pensionskommittén att verkställa den överarbetning av nyssberörda förslag, som med hänsyn till vad sålunda förekommit befunnes erforderlig. Med anledning härav har pensionskommittén underkastat 1925 års lagförslag överarbetning samt den 11 januari 1926 framlagt betänkande med nytt förslag till militär tjänstepensionslag.

Till de pensioneringsfrågor, rörande vilka pensionskommittén skulle verkställa utredning, hörde slutligen dels en av 1920 års riksdag begärd utredning angående beredande av rätt till pension åt sådana änkor och barn efter statstjänare, som enligt nu gällande bestämmelser icke erhålla pension, dels ock frågan om åstadkommande av enhetliga grunder för familjepensioneringen.

Den fortsatta utredningen beträffande nu senast berörda pensioneringsfrågor — den militära tjänstepensioneringen och familjepensioneringen — ansåg chefen för finansdepartementet i sitt meranämnda yttrande till statsrådsprotokollet den 4 september 1926 böra vila, intill dess Kungl. Maj:t och riksdagen haft tillfälle att taga slutlig ståndpunkt till frågan om vilka principer borde ligga till grund för tjänstepensioneringen inom den allmänna civilförvaltningen.

Med bifall till departementschefens därom gjorda hemställan bemyndigade Kungl. Maj:t den 4 september 1926 chefen för finansdepartementet att tillkalla högst tre personer för att såsom sakkunniga inom departementet biträda vid överarbetning av det uppgjorda förslaget till civil tjänstepensionslag samt av vissa andra pensionsfrågor. Samtidigt förklarade Kungl. Maj:t, att ej mindre de åt 1921 års pensionskommitté meddelade uppdrag i de delar, desamma icke slutförts, än även de uppdrag, som lämnats de av dåvarande chefen för finansdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 april 1926 tillkallade två pensions-sakkunniga, skulle omedelbart upphöra.

De nya sakkunniga, som i anledning av Kungl. Maj:ts den 4 september 1926 givna bemyndigande tillkallats, den s. k. 1926 års pensionsutredning, hava sedermera den 29 mars 1927 avgivit betänkande med förslag till ny civil pensionslag m. m. Vidare har pensionsutredningen i enlighet med sitt uppdrag förehåft till behandling frågan om pensionering av kommunikationsverkens icke-ordinarie personal och i yttrande den 29 juni 1927 framlagt förslag dels till tjänstepensionslag för tjänstemän vid kommunikationsverken, dels ock till kungörelser angående pensionering av arbetarpersonal vid nämnda verk. Över ifragavarande två förslag hava yttranden numera inkommit från vederbörande ämbetsverk och myndigheter.

Jämväl det av pensionskommittén avgivna förslaget rörande pensionering av viss arbetarpersonal vid försvarsväsendet och allmänna civilförvaltningen har varit föremål för övervägande inom pensionsutredningen, och har pensionsutredningen den 25 november 1927 avgivit betänkande, innefattande nytt förslag i ämnet.

Sedan nyssbemälda pensionssakkunniga påbörjat sina arbeten, har chefen för finansdepartementet sett sig föranlåten hos Kungl. Maj:t hemställa om föranstaltande genom de sakkunniga av utredning jämväl i ett av de spörsmål, som vid de sakkunnigas tillkallande ansågs böra tillsvi vidare vila, nämligen spörsmålet rörande beredande av pension åt efterlevande efter sådana statstjänare, som enligt nu gällande bestämmelser icke erhålla pension. Vid den förberedande behandling, pensionsutredningen ägnat pensionskommitténs förut omnämnda betänkande den 30 november 1925 angående pensionering av till arbetarpersonal hänförliga anställningshavare vid försvarsväsendet och den allmänna civilförvaltningen, hade tvekan uppstått om lämpligheten av att, på sätt kommittén tänkt sig, för fast anställda arbetare inom nyssnämnda förvaltningsområden såväl tjänste- som familjepensionering skulle beredas genom nämnda anställningshavares inordnande under statens pensionsanstalts reglemente. Då pensionsutredningen — i olikhet med pensionskommittén — enligt sitt dittills givna uppdrag icke skulle hava att till slutlig behandling upptaga spörsmålet om familjepensionering av icke-ordinarie personal, kunde man visserligen tänka sig, att vid behandling inom pensionsutredningen av pensionskommitténs nyss omförmälda betänkande frågan om familjepensionering lämnades helt å sido. Då emellertid i pensionskommitténs förslag beträffande nämnda arbetarpersonal frågorna om tjänstepensionering och familjepensionering sammankopplats med varandra, syntes för dessa grupper anställningshavare även frågan om familjepensioneringen böra övervägas. Hänsyn borde härvid i viss mån tagas till det sätt, varpå familjepensioneringen borde ordnas för andra grupper icke-ordinarie statstjänare, därest en dylik pensionering ansågs böra komma till stånd även för dessa senare grupper. Samtliga dessa spörsmål syntes för den skull böra av pensionsutredningen upptagas till förberedande undersökning.

I enlighet med departementschefens hemställan uppdrog Kungl. Maj:t den 9 juni 1927 åt pensionsutredningen att verkställa förberedande undersökning rörande det sätt, varpå familjepensionering för icke-ordinarie personal vid kommunikationsverken och den civila statsförvaltningen samt vid försvarsväsendet lämpligen skulle kunna ordnas, därest dylik pensionering befunnes böra komma till stånd.

Till fullgörande av det sålunda givna uppdraget har pensionsutredningen den 6 december 1927 avgivit betänkande i ärendet.

För egen del har *departementschefen* i ämnet yttrat följande:

»Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har 1926 års pensionsut-

redning numera avlämnat sina förslag *dels* till ny civil pensionslag, *dels* till tjänstepensionslag för kommunikationsverken, *dels* angående pensionering av arbetarpersonal vid kommunikationsverken, *dels* ock rörande pensionering av arbetarpersonal vid försvarsväsendet och allmänna civilförvaltningen. Beträffande dessa förslag — utom försåvitt angår det sistnämnda — hava yttranden infordrats och inkommit från olika ämbetsverk och myndigheter. Innan slutlig ståndpunkt kan tagas till den mångfald invecklade och svårbehandlade spörsmål, som förevarande frågekomplex innefattar, erfordras uppenbarligen ett grundligt överbäggande av de föreliggande förslagen samt de erinringar mot desamma, som under remissbehandlingen på en del punkter framställt. Då härtill kommer, att spörsmålet om en förtydligande ändring av § 36 regeringsformen eventuellt lærer böra tagas under omprövning samt då familjepensionsfrågan synes äga ett visst sammanhang med spörsmålet om tjänstepensioneringens ordnande, torde proposition i ämnet icke kunna föreläggas 1928 års riksdag.»

Utskottet.

Enligt utskottets mening måste det anses vara att beklaga, att på grund av omständigheter, för vilka departementschefen redogjort, förslag icke kunnat åtminstone i vissa av de här förevarande pensionsfrågorna framläggas för innevarande års riksdag. Såsom av den lämnade redogörelsen framgår, har frågan om antagande av ny civil tjänstepensionslag under flera år stått på dagordningen. I avvaktan på denna frågas lösning hava statsmakterna låtit anstå med prövning av åtskilliga, delvis betydelsefulla detaljfrågor med avseende å tjänstepensioneringen för civilförvaltningens ordinarie personal, t. ex. frågan om kvinnliga befattningshavares pensionsålder. Vad angår ordnandet av tjänstepensionering för hittills icke pensionsberättigade grupper av i statens tjänst anställda icke-ordinarie befattningshavare, har inom riksdagen tidigare i olika sammanhang framhållits angelägenheten av att denna fråga snarast möjligt måtte bringas till lösning. Det sätt, varpå pensionering för närvarande äger rum beträffande sistberörda befattningshavargrupper — nämligen genom prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen i varje särskilt fall — kan i och för sig icke anses tillfredsställande och medför därjämte för Kungl. Maj:t och riksdagen en år från år växande arbetsbörda, vars omfattning knappast kan anses stå i rimligt förhållande till de avsedda ärendenas betydelse.

Under hänvisning till sålunda antydda förhållanden har utskottet ansett sig böra i förevarande sammanhang änyo understryka vikten av att nyss angivna frågor måtte snarast möjligt bringas till slutlig prövning.

Utskottet övergår härefter till behandling av anslagsfrågorna under elfte huvudtiteln.

A. Civila pensionsväsendet.

1:o) I den till riksdagen den 4 januari 1928 avlåtna propositionen angående statsverkets tillstånd och behov under budgetåret 1928—1929 har Kungl. Maj:t i punkt 1 under elfte huvudtiteln föreslagit riksdagen att höja *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av civila tjänst innehavare, nu 3,400,000 kronor, med 300,000 kronor till 3,700,000 kronor.

*Pensionering
av civila
tjänstinne-
havare.*
[1.]*

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1928 (XI h. t. sid. 10).

Mot den föreslagna anslagshöjningen, som föranletts av beräknad ökad belastning å anslaget, har utskottet icke något att erinra.

Utskottet får sålunda hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

2:o) Under punkt 2 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* till beredande av pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 2,800,000 kronor,

*Pensions-
reglering för
f. d. civila
befattnings-
havare i sta-
tens tjänst
m. fl. pen-
sionärer.*

dels ock besluta, att kostnaderna för pensionstillägg och pensionsförhöjning åt f. d. befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, vilka varit anställda vid postverket, telegrafverket, statens järnvägar, statens vattenfallsverk och statens domäner eller vid av nämnda verk övertagna företag eller inrättningar, skola bestridas av de medel, av vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt bestridas.

[2.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll över finansärenden för den 4 januari 1928 (XI h. t. sid. 11).

Kungl. Maj:ts förslag innebär en höjning av här ifrågavarande anslag med 300,000 kronor, vilken föranletts av belastningen å anslaget under de senaste budgetåren. Beräkningen av anslagsbehovet har icke givit utskottet anledning till erinran. På de affärsdrivande verken belöpande kostnader för pensionsregleringen torde såsom hittills böra bestridas av de medel, från vilka vederbörande verks omkostnader i övrigt utgå.

Utskottet.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet, som i det följande gör framställning om anvisande av anslag till pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, här hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

* Hänvisar till punkt(beteckning i återopade statsrådsprotokoll.

Dyrtidstillägg
åt f. d. civila
befattnings-
havare
i statens
tjänst m. fl.
pensionärer.

3:o) Kungl. Maj:t har i punkt 3 föreslagit riksdagen att till beredande av dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 3,600,000 kronor.

[3.] Över ifrågavarande framställning kommer utskottet att avgiva särskilt utlåtande; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Dyrtidstillägg
åt pensions-
berättigade
änkor och barn
efter civila be-
fattningsha-
vare i statens
tjänst m. fl.

4:o) Jämväl över Kungl. Maj:ts under punkten 4 framställda förslag i fråga om dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. kommer utskottet att framdeles avgiva utlåtande; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

[4.]

Statens
bidrag till
pensionering
av barn-
morskor.

5:o) I punkten 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att nedsätta det *ordinarie* förslagsanslaget till statens bidrag till pensionering av barnmorskor, nu 9,000 kronor, med 4,000 kronor till 5,000 kronor.

I en inom andra kammaren av herrar *Wallerius* och *Magnusson* i Kalmar väckt motion nr 351 har hemställts, att riksdagen måtte besluta att åt vissa i motionen omnämnda, f. d. kommunalt anställda barnmorskor »bidrag av statsmedel skall utgå för att dem tillkommande pensionsbelopp skall i sin helhet uppgå till 700 kronor under förutsättning att vederbörande kommun (ev. även landsting) bidrager med lika stort belopp som statsanslaget, och att vederbörande utskott måtte härför föreslå erforderligt förslagsanslag.»

Över ifrågavarande båda framställningar kommer utskottet att längre fram under riksdagen yttra sig; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

Pensionering
av förmän och
arbetare vid
statens järn-
vägsbyggnader
samt statens
vattenfalls-
verks bygg-
nadsavdel-
ning.

6:o) I punkt 11 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, nu 60,000 kronor, med 10,000 kronor till 70,000 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för den 2 december 1927 (XI h. t. sid. 19), vartill utskottet får hänvisa.

[11.]

Den föreslagna anslagshöjningen, vilken är föranledd av beräknad stegring i belastningen å anslaget, har ej givit utskottet anledning till erinran, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

7:o) Uti punkt 12 av elfte huvudtiteln har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att öka det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, nu 68,000 kronor, med 23,000 kronor till 91,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 16 december 1927 (XI h. t. sid. 21).

Mot den gjorda beräkningen av anslaget har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet får vid sådant förhållande hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

8:o) Med biträdande av Kungl. Maj:ts under punkt 13 framställda förslag och under hänvisning till den i ovanberörda statsrådsprotokoll över ecklesiastikärenden för den 16 december 1927 (XI h. t. sid. 22) lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

att riksdagen må för beredande enligt av riksdagen godkända grunder av tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna anvisa för budgetåret 1928—1929 ett *extra* förslagsanslag av 300,000 kronor.

9:o) Under punkten 14 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i riksstaten för budgetåret 1928—1929 under rubrik statens pensionsanstalt

dels upptaga det *ordinarie* anslaget till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering med oförändrat belopp 5,310,000 kronor,

dels ock höja det *ordinarie* förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, nu 4,100,000 kronor, med 100,000 kronor till 4,200,000 kronor.

Av utredningen i ärendet framgår beträffande anslaget till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering — vilket anslag avser att utgöra ränta på bristen i pensionsanstaltens försäkringsfond — att *statens pensionsanstalt*, till följd av Kungl. Maj:ts uppdrag, den 18 december 1926 inkommit med utredning rörande beloppet av berörda anslag, vilken utredning innefattas i en beräkning rörande ställningen av sagda fond den 1 juli 1926.

Härom anför pensionsanstalten bland annat följande:

Utredningen har givit till resultat, att bristen i anstaltens försäkringsfond den 1 juli 1926 uppgick till 127,588,000 kronor, varå staten följaktligen enligt gällande grunder skulle hava att erlägga ränta efter 5 procent med 6,379,000 kronor.

Den ökning, som bristen i pensionsanstaltens försäkringsfond undergått från föregående fondberäkning, vilken avsåg anstaltens ställning den 1 januari 1923 och utvisade en brist på 123,039,000 kronor, men som dock ej föranledde någon höjning av förutnämnda anslag till ränta å bristen, är till stor del föranledd av inordnandet i pensionsanstalten av nya delägargrupper

Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.
[12.]

Tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna.
[13.]

Bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering. Pensionsavgifter till statens pensionsanstalt.
[14.]

samt i samband härmed stående pensionsregleringar, men har även föranletts av att anslaget till ränta å fondbristen sedan den 1 januari 1923 varit otillräckligt. Sistnämnda förhållande kommer att i framtiden göra sig än mera märkbart, därest ej heller nu anslaget höjes till erforderligt belopp. I detta sammanhang torde även böra erinras, att fondberäkningen, i enlighet med riksdagens beslut, huvudsakligen grundats på en räntefot av 5 procent.

I utlåtande den 26 januari 1927 har *försäkringsinspektionen* anfört, att den för sin del intet hade att tillägga till vad statens pensionsanstalt anfört i förevarande ärende.

Härefter avgav *statskontoret* den 16 februari 1927 utlåtande i ärendet och anförde därvid bland annat följande:

I den mån förevarande beräkningar kunna av statskontoret bedömas, har anledning till erinran icke förekommit. Men då det nu gäller en anslagsförhöjning på över en miljon kronor, synes det böra tagas i övervägande, huruvida den förebragta utredningen verkligen ådagalägger, att statens skuld till anstalten (d. v. s. den beräknade fondbristen) måste förräntas efter 5 procent. Det skulle visserligen kunna synas, som om vid det förhållande, att försäkringsfonden till största delen beräknats efter en räntefot av 5 procent, samma räntesats bör tillämpas även vid förräntning av vad som anses motsvara statens skuld till anstalten. Men liksom anstaltens tillgångar i värdehandlingar m. m. säkerligen icke i sin helhet alltid kan lämna en avkastning av 5 procent å det bokförda värdet, så skulle man kunna tänka sig, att en något lägre räntefot skulle kunna åtminstone tillsvida tillämpas beträffande statens skuld, utan att därigenom behövde uppstå någon risk för anstaltens trygghet eller någon ökning av statens kapitalskuld till anstalten.

Den fondberäkning, som avsåg anstaltens ställning den 1 januari 1923, utvisade en brist av 123 miljoner kronor. Därefter hava nya stora grupper av befattningshavare vunnit inträde i anstalten, däribland även delägarna i dövstumlärnarnas pensionsanstalt; och då någon fondbildning i sistnämnda anstalt icke ägt rum, beräknades, att statens pensionsanstalt skulle, vid övertagande av dövstumlärnarnas pensionsanstalts förbindelser, få en ytterligare fondbrist å $3\frac{1}{2}$ miljoner kronor (jmf. prop. nr 198/1926 sid. 34). Då förevarande beräkningar visa, att statens pensionsanstalts fondbrist oaktat inträde beviljats för nya stora grupper icke ökats med mer än ungefär sistnämnda belopp, så synes detta förhållande antyda, att det nuvarande förräntningsanslaget, som antagits vara alldeles otillräckligt och därför föranleda ökad kapitalbrist, i själva verket räckt väl till och måhända tillika åstadkommit någon amortering av den kapitalbrist, som förefanns den 1 januari 1923.

Sedan med anledning av vad statskontoret anfört *statens pensionsanstalt* den 8 oktober 1927 avgivit förnyat utlåtande — vilket i statsrådsprotokollet återgivits — och därvid närmare belyst grunderna för sin ståndpunkt i ärendet, har *statskontoret* ånyo yttrat sig den 3 november 1927 och därvid anfört bland annat följande:

Vad anstalten i sin skrivelse av den 8 oktober 1927 anfört beträffande de av statskontoret framförda synpunkterna för möjliggörande av anslagets begränsning torde vara alldeles riktigt och anslaget sålunda böra uppföras i riksstaten med föreslaget förhöjt belopp, därest utslutande

försäkringstekniska synpunkter anses böra läggas till grund för bedömande av förevarande spørsmål. Säsom anstalten dock framhållit är emellertid den form, under vilken staten lämnar de bidrag till anstalten, som betingas av statens berörda skuld, för anstalten själv utan särskild betydelse, om anstalten blott kan räkna med, att vad som i framtiden av pensioneringskostnaderna icke kan täckas genom anstaltens egna medel ersättes av statsverket. Statskontoret vill erinra om att just på sådant sätt bestridas kostnaderna för all annan pensionering, som handhaves av statsverket, i det att därvid icke annan fondering äger rum än försävitt angår de av befattningshavarna erlagda pensionsavgifterna. Icke ens vid de s. k. affärsdrivande verken, där det blivit ifrågasatt att för pensioneringsändamål fondera även statens bidrag, har något sådant blivit genomfört. Statskontoret vill dock ingalunda nu ifrågasätta, att hela ifrågavarande anslag skulle upphöra; men däremot synes det statskontoret, som om det vore synnerligen olämpligt att vid den nuvarande tidpunkten, då mer än vanligt stora svårigheter torde föreligga för åstadkommande av jämvikt mellan inkomster och utgifter i statens budget, bevilja en avsevärd anslagsförhöjning endast för att öka fonderingen och utan att medlen nu behövas för att bestrida pensioneringskostnaderna. Undersöker man närmare anstaltens förhållanden under de sistförflutna budgetåren, visar det sig, att anstalten den 1 juli 1924 hade en behållning av 90.2 miljoner kronor och att behållningen vid ingången av nu löpande budgetår stigit till 129.3 miljoner kronor. Om härifrån avräknas ett belopp av 12.5 miljoner kronor, som utgjorde behållningen den 1 juli 1926 hos vissa kassor, vilka då uppgingo i anstalten, så framträder den ökade fondering, 26.6 miljoner kronor, som under sistförflutna tre budgetår ägt rum. I medeltal hava inkomsterna utgjort 21 miljoner kronor, därav 12.9 miljoner kronor statsbidrag, 2.9 miljoner kronor delägaravgifter och 5.2 miljoner kronor räntemedel, under det att utgifterna, bestående av pensioneringskostnader och kostnader för anstaltens förvaltning, belöpt sig till i medeltal 12.3 miljoner kronor. I betraktande av vad sålunda förekommit vill det synas statskontoret, som om under nuvarande förhållanden någon förhöjning av ifrågavarande anslags belopp icke bör äga rum.

Departementschefen har för egen del, under hänvisning till vad statskontoret framhållit, ansett, att man under ytterligare några år borde avvakta den vidare utvecklingen av pensionsanstaltens ekonomiska förhållanden för att därefter taga frågan under förnyat överbäggande. I anslutning härtill har departementschefen föreslagit, att här ifrågavarande anslag måtte för budgetåret 1928—1929 i riksstaten upptagas med oförändrat belopp, 5,310,000 kronor.

Beträffande utredningen i övrigt får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 16 december 1927.

Mot den föreslagna höjningen av det ordinarie förslagsanslaget till pensionsavgifter till statens pensionsanstalt finner utskottet icke anledning till erinran.

Beträffande härefter anslaget till bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering har utskottet med hänsyn till de skäl, departementschefen åberopat, funnit sig böra biträda departementschefens uppfattning, att en

Utskottet.

höjning av detta anslag icke för närvarande bör äga rum. Utskottet tillstyrker alltså Kungl. Maj:ts förslag jämväl på denna punkt.

På grund av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts förevarande framställning.

Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt.

[15.]

10:o) Under punkt 15 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja det såsom bidrag till handelsflottans pensionsanstalt till utgående direkt av tullmedlen å riksstatens elfte huvudtitel uppförda *ordinarie* förslagsanslaget, nu 101,000 kronor, med 19,000 kronor till 120,000 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 december 1927 (XI h. t. sid. 31).

Den föreslagna höjningen av anslaget, vilken föranletts av belastningen å detsamma under de senaste budgetåren, har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer förty,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt m. m.

[16.]

11:o) I enlighet med vad Kungl. Maj:t under punkt 16 föreslagit och med hänvisning till den i ovanberörda statsrådsprotokoll över handelsärenden för den 2 december 1927 (XI h. t. sid. 33) lämnade utredningen i ämnet får utskottet, under erinran att anslag till samma ändamål för innevarande budgetår beviljats med enahanda belopp, hemställa,

att riksdagen må för budgetåret 1928—1929 anvisa *dels* till förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt ett *extra* förslagsanslag av 31,000 kronor,

dels ock till förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt ett *extra* anslag av 31,000 kronor.

Tilläggs pensioner under år 1928 åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt.

[17.]

12:o) I punkt 17 föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att för beredande under år 1928 av tilläggs pensioner åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt å riksstaten för budgetåret 1928—1929 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* förslagsanslag av 106,000 kronor, förklara, att tilläggs pensionerna skola till pensionstagarna utgå med följande belopp, nämligen inom anstaltens första klass med 80 kronor, inom den andra klassen med 60 kronor, inom den tredje klassen med 50 kronor och inom den fjärde klassen med 45 kronor, samt

medgiva, att tilläggs pensionerna må till vederbörande pensionärer utgå

å de tider, i den ordning och efter de grunder, som gällande reglemente föreskriver i fråga om de från anstalten utgående ordinarie pensionerna.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll över handelsärenden för den 2 december 1927 (XI h. t. sid. 34).

Då ifrågavarande tilläggspensioner, vilkas belopp överensstämmer med de senast för år 1927 medgivna, torde enligt oförändrade grunder böra utgå jämväl för år 1928, får utskottet hemställa,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

13:o) Kungl. Maj:t har i punkten 18 föreslagit riksdagen att till bestridande under år 1928, i enlighet med vad av chefen för handelsdepartementet i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 2 december 1927 förordats, av förvaltningskostnader vid handelsflottans pensionsanstalt å riksstaten för budgetåret 1928—1929 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* anslag av 1,600 kronor.

Bidrag till bestridande av förvaltningskostnaderna vid handelsflottans pensionsanstalt.

[18.]

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet (XI h. t. sid. 35).

Kungl. Maj:ts förslag överensstämmer med riksdagens beslut angående medel för ändamålet för år 1927 och har icke givit utskottet anledning till erinran. Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

14:o) Under punkt 19 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av ersättning, varom stadgas i förordningen den 1 juni 1923 (nr 138) angående ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, med däri genom förordning den 13 juni 1924 (nr 199) gjord ändring, för budgetåret 1928—1929 under elfte huvudtiteln anvisa ett *extra* förslagsanslag av 85,000 kronor.

Ersättning av statsmedel för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig.

[19.]

Utredningen i ärendet återfinnes i merberörda statsrådsprotokoll över handelsärenden för den 2 december 1927 (XI h. t. sid. 36), vartill utskottet tillåter sig hänvisa.

Då någon ändring i grunderna för ifrågavarande ersättning icke föreslagits och utskottet icke funnit anledning till erinran mot de gjorda be-

räkningarna angående medelsbehovet för ändamålet under nästkommande budgetår, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må v' riksdagens bifall.

B. Militära pensionsväsendet.

Lantförsvaret.

Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén.

[20.]

15:o) Kungl. Maj:t har under punkt 20 föreslagit riksdagen att *dels* minska *ordinarie* anslaget för bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén, nu 143,190 kronor, med 4,266 kronor till 138,924 kronor, *dels ock* till ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag av 5,516 kronor.

Beträffande utredningen i ärendet tillåter sig utskottet att hänvisa till statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 39).

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

Arméns pensionskassas egen pensionering m. m.

[21.]

16:o) I punkt 21 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 3,900,000 kronor att användas såväl till upprätthållande av arméns pensionskassas egen pensionering med fastställda pensionsbelopp, mot skyldighet för pensionskassan att avstå de för nämnda budgetår densamma tillkommande vederlag för de till statsverket indragna rusthållsavgifterna, som ock till fyllnadspensioner i enlighet med fastställda grunder för sådana pensioners utgående.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till ovanberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 41).

Mot Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en förhöjning av anslaget med 100,000 kronor, föranledd av ökad utgiftsbelastning å anslaget, har utskottet icke haft något att erinra. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må bifalla Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning.

17:o) Kungl. Maj:t har under punkt 22 föreslagit riksdagen att minska *ordinarie* anslaget till förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, nu 648,000 kronor, med 17,500 kronor till 630,500 kronor.

Förhöjning i gratialen åt avskedat manskap.

[22.]

Utredningen i ärendet återfinnes i förberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 41), till vilken utskottet hänvisar.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, varför utskottet hemställer,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

18:o) Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag i punkt 23 och under hänvisning till den i statsrådsprotokollet över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 42) lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap.

[23.]

att riksdagen må höja *ordinarie* förslagsanslaget till ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedat manskap, nu 490,000 kronor, med 10,000 kronor till 500,000 kronor.

Sjöförsvaret.

19:o) I punkt 24 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att

dels höja *ordinarie* anslaget för bidrag till flottans pensionskassas gratialfond, nu 44,794 kronor, med 805 kronor till 45,599 kronor,

Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond.

[24.]

dels ock till ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1927—30 juni 1928 till flottans pensionskassas gratialfond för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* anslag av 1,373 kronor.

Utredningen i ärendet återfinnes i förberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 43), till vilket utskottet hänvisar.

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer sålunda,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

Pensionering
av flottans
gemenskap.
[25.]

20:o) Med biträdande av Kungl. Maj:ts förslag i punkt 25 och under hänvisning till den i omförmälda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 45) lämnade utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

att riksdagen må minska *ordinarie* förslagsanslaget till pensionering av flottans gemenskap, nu 330,000 kronor, med 5,000 kronor till 325,000 kronor.

Gemensamma anslag.

Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring.
[26.]

21:o) Kungl. Maj:t har i punkt 26 föreslagit riksdagen att under riksstatsens elfte huvudtitel, med uteslutande av det under rubriken »Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring» upptagna *ordinarie* obetecknade anslaget, under samma rubrik uppföra ett *ordinarie* förslagsanslag å 1,325,000 kronor.

Kostnaderna för ersättning enligt förordningen den 18 juni 1909 (nr 89) om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, hava bestritts dels av beväringssmanskapets invalid- och pensionsfond, dels ock av ett för ändamålet i riksstaten uppfört *ordinarie* anslag, för budgetåret 1927—1928 upptaget med ett belopp av 377,000 kronor. Dessutom har anvisats ett extra förslagsanslag till beredande enligt kungörelsen den 18 juni 1925 (nr 268) utav förhöjning av den jämlikt berörda förordning den 18 juni 1909 utgående ersättning. För innevarande budgetår har sistnämnda anslag upptagits till 150,000 kronor.

Med anledning av Kungl. Maj:ts proposition (nr 179) till 1927 års riksdag antog riksdagen en ny förordning om ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Denna förordning, som av Kungl. Maj:t utfärdats den 18 juni 1927 (nr 234), har trätt i kraft den 1 januari 1928. Genom ifrågavarande författning upphäves förordningen den 18 juni 1909, dock att ersättningsanspråk, som grundas på olycksfall, som inträffat eller sjukdom, som yppats före den 1 januari 1928, skall bedömas enligt äldre bestämmelser.

Beträffande *kostnaderna* för bestridande av ifrågavarande ersättning anförde föredragande departementschefen vid anmälan av ifrågavarande proposition till 1927 års riksdag bland annat följande.

Då beväringssmanskapets invalid- och pensionsfonds inkomster beräknats icke kunna helt förslå till täckande av dess utgifter, hade från och med år 1910

under vederbörande huvudtitel anvisats anslag såsom bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, vilket anslag årligen överförts till fonden i fråga. Då fondens inkomster under år 1918 tillika med då anvisat anslag a 30,000 kronor icke räckt till för täckande av kostnaderna för ersättning enligt militärerättningsförordningen, hade fonden under sagda år fått vidkännas en kapitalminskning av omkring 100,000 kronor. Genom därefter anvisade förhöjda anslag hade kostnaderna kunnat bestridas utan anlitan- de av fondens kapital, till dess att med budgetåret 1923—1924 kostnaderna stegrats så, att fondens kapital därefter änyo måst anlitas, med påföljd att kapitalet, som den 30 juni 1923 utgjort 4,909,641 kronor 97 öre, den 30 juni 1926 minskats till 4,544,276 kronor 78 öre. Statskontoret hade framhållit, att det syntes lämpligt att, om man ville förekomma, att fonden minskades till kapitalet, i riksstaten anvisa medel i form av förslagsanslag att anlitas, i den mån fondens inkomster icke försloge till bestridande av ersättningen för kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring. Ord- nades det på sådant sätt, syntes det statskontoret ej vara behöfvligt att, såsom för närvarande skedde, anvisa särskilt förslagsanslag till förhöjning av tidigare beviljad ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänst- göring, utan syntes det vara lämpligt att för all sådan ersättning anvisa ett enda förslagsanslag under riksstatens elfte huvudtitel. Vad statskontoret härutinnan anfört syntes beaktansvärt. Emellertid skulle den av statskon- toret ifrågasatta anordningen föranleda en anslagsförhöjning av åtskilligt över en halv miljon kronor. Departementschefen ansåg det vara uteslutet att i då förevarande sammanhang genomföra densamma, utan borde där- med få anstå till ett följande budgetår.

I anslutning till vad departementschefen sålunda uttalat har departements- chefen, som ansett ett fortsatt anlitan- de av beväringssmanskapets invalid- och pensionsfonds kapitaltillgångar för bestridande av omförmälda ersätt- ning icke vidare böra ifrågakomma, nu framlagt förslag om anvisande av erforderliga medel för gäldande av de utgifter, som icke kunde täckas av fondens inkomster, i form av ett ordinarie förslagsanslag under riksstatens elfte huvudtitel. På grund härav har departementschefen föreslagit, att det under nämnda huvudtitel nu upptagna obetecknade ordinarie anslaget till bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militär- tjänstgöring, skulle uteslutas ur riksstaten, varjämte något extra anslag till förhöjning av ifrågavarande ersättningsbelopp syntes departementschefen icke vidare behöva anvisas.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet i övrigt hänvisa till ovan- berörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 45).

I likhet med departementschefen finner utskottet lämpligt, att sådan an- ordning vidtages, att ett fortsatt anlitan- de av beväringssmanskapets invalid- och pensionsfonds kapitaltillgångar icke behöver ifrågakomma. De gjorda beräkningarna i fråga om anslagsbehovet för ifrågavarande ändamål för nästkommande budgetår hava icke givit utskottet anledning till erinran.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

Utskottet.

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

22:o) Under punkten 27 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels till beredande av pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen i enlighet med de i kungörelserna den 20 respektive den 29 augusti 1919 (nr 538 och 569) samt den 9 och den 15 juni 1922 (nr 335 och 336) angivna grunder för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,960,000 kronor,

dels ock förklara att Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts betämmande, underordnad myndighet må i enlighet med de i kungörelsen den 15 juni 1922 (nr 336) angivna grunder tilldela personal, som under tiden 1 juli 1928—30 juni 1929 avgår från tjänsten, pensionsförbättring att utgå under pensions-tagarens återstående livstid.

Utredningen i ärendet återfinnes i statsrådsprotokollet över försvars-ärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 48), vartill utskottet hänvisar.

Utskottet.

På sätt framgår av vad utskottet inledningsvis erinrat, torde något förslag till definitiv pensionsreglering för militär personal icke komma att föreläggas 1928 års riksdag. Vid sådant förhållande erfordras för budgetåret 1928—1929 medel till pensionsförbättring enligt nu gällande pensionsregleringsgrunder såväl åt redan avgången personal som åt personal, vilken under nämnda budgetår avgår ur tjänst. Någon ändring i grunderna för pensionsförbättringen har icke ifrågasatts. På grund härav och då utskottet icke funnit anledning till erinran mot den gjorda beräkningen av anslagsbehovet, får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må vinna riksdagens bifall.

Pensionsregle-
ring för f. d.
militära be-
fattnings-
havare.

[5.]

23:o) I punkt 5 av elfte huvudtiteln föreslår Kungl. Maj:t riksdagen att till beredande av pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 2,650,000 kronor.

Under återopande av vad utskottet anfört under punkten 2 i det föregående får utskottet hemställa,

att Kungl. Maj:ts förevarande framställning må av riksdagen bifallas.

Pensionstill-
lägg åt pen-
sionerade
båtsmän och

24:o) Uti punkten 28 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande av pensionstilllägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare i enlighet med de i

kungörelsen den 20 juni 1924 (nr 283) angivna grunder för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 270,000 kronor.

Under hänvisning till den i ämnet lämnade utredningen, vilken återfinnes i förberörda statsrådsprotokoll över försvarsärenden för den 9 december 1927 (XI h. t. sid. 49) får utskottet, som ej haft något att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning må av riksdagen bifallas.

25:o) Kungl. Maj:t föreslår i punkten 6 riksdagen att till beredande av dyrtidstillägg åt f. d. militära befattningshavare för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,900,000 kronor.

marinsoldater
samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare.
[6.]

Över denna framställning avger utskottet senare under riksdagen särskilt utlåtande; vilket utskottet härmed får för riksdagen

anmäla.

26:o) I punkten 7 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till beredande av dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 650,000 kronor.

Dyrtidstillägg
åt f. d. militära befattningshavare.
[6.]

Jämväl över denna framställning avger utskottet särskilt utlåtande; vilket utskottet härigenom velat för riksdagen

anmäla.

27:o) I enlighet med Kungl. Maj:ts under punkt 8 framställda förslag och med hänvisning till den i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1928 (XI h. t. sid. 15) förebragta utredningen i ärendet får utskottet hemställa,

Dyrtidstillägg
åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare.
[7.]

att riksdagen må

a) för beredande av dyrtidstillägg under budgetåret 1928—1929 åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, vilka vid ingången av juli månad år 1928 uppnått en levnadsålder av 60 år eller däröver, för budgetåret 1928—1929 anvisa ett *extra* förslagsanslag av 1,250,000 kronor;

Dyrtidstillägg
åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare.
[8.]

b) förklara, att dyrtidstillägget till varje dylik vid ingången av juli månad år 1928 till pension eller där-

med jämförligt understöd från statsverket, statsundstödd pensionsinrättning eller Vadstena krigsmanskassa berättigad f. d. befattningshavare skall utgå ett belopp av 150 kronor;

e) medgiva, att dyrtidstillägget må till vederbörande f. d. befattningshavare eller, om han under tiden 1 juli 1928—30 juni 1929 avlidit, till hans stärbhus på en gång utbetalas i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

C. Allmänna indragningsstaten.

Allmänna
indragnings-
staten.
[9.]

28:o) Kungl. Maj:t har under punkten 9 föreslagit riksdagen att minska *ordinarie* förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 1,850,002 kronor, med 50,051 kronor till 1,799,951 kronor.

Till statsrådsprotokollet över finansärenden den 4 januari 1928 har *föredragande departementschefen* beträffande detta anslag anfört följande:

»Förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten upptogs i riksstaten för budgetåret 1925—1926 med 1,800,001 kronor. För budgetåret 1926—1927 uppfördes anslaget med 1,887,008 kronor. För innevarande budgetår är anslaget upptaget med 1,850,002 kronor. De direkta utgifterna å det för budgetåret 1926—1927 beviljade anslaget belöpte sig till i runt tal 1,803,600 kronor. Med hänsyn till sistnämnda belastningssiffra synes mig en nedsättning av nu utgående anslagsbelopp motiverad. Anslaget synes mig bära beräknas till 1,800,000 kronor med erforderlig jämkning för avjämning av huvudtitelns slutsumma.»

Under hänvisning till vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen må minska *ordinarie* förslagsanslaget till allmänna indragningsstaten, nu 1,850,002 kronor, med 50,051 kronor till 1,799,951 kronor; dock att i anslaget må vidtagas den jämkning, som kan erfordras för jämnande av huvudtitelns slutsumma.

Övriga ordinarie anslag.

Statens andel
i kostnaden
för pensionering
av extra
provinsial-
läkare.

29:o) I riksstatsförslaget för budgetåret 1928—1929 har det *ordinarie* förslagsanslaget till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare upptagits med oförändrat belopp, 22,000 kronor.

Enär, enligt vad under hand meddelats utskottet, framställning till riksdagen lärer vara att förvänta om vidtagande av en omläggning av pensioneringen för extra provinsialläkare, varav förevarande anslag skulle beröras, har utskottet ansett anslaget fastställande böra tills vidare uppskjutas. Utskottet ämnar sålunda längre fram under riksdagen yttra sig angående detta anslag, vilket utskottet härigenom får för riksdagen

anmäla.

30:o) Beträffande de under elfte huvudtiteln uppförda ordinarie anslag, som icke blivit här ovan särskilt omförmälda, har någon ändring icke ifrågasatts; och får utskottet alltså hemställa,

Övriga ordinarie anslag.

att samtliga de ordinarie anslag under denna huvudtitel, i avseende å vilka förändring icke blivit ifrågasatt, med undantag av förslagsanslaget till statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, må i riksstaten för budgetåret 1928—1929 upptagas med oförändrade belopp.

Stockholm den 31 januari 1928.

På bankoutskottets vägnar:

C. E. SVENSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *C. E. Svensson, Sandler, Pettersson* i Olovstorp, *Enhörning, Lindgren, Andersson* i Hedsta, *Ström och Bodin*; samt

från andra kammaren: herrar *Lovén, Wikström, Kloo, Ryberg, Höglund, Svensson* i Betingetorp, *Thore och Eklund*.

Reservationer

beträffande utskottets inledningsvis gjorda uttalande angående den fortsatta utredningen av vissa pensionsfrågor:

av herr *Lovén*, som ansett att utskottets uttalande i ämnet bort hava följande lydelse:

»Enligt utskottets mening — — — de avsedda ärendenas betydelse.

Under hänvisning till sålunda antydda förhållanden har utskottet ansett sig böra i förevarande sammanhang ånyo understryka vikten av att nyss angivna frågor måtte snarast möjligt bringas till slutlig prövning. Utskottet förväntar, att den fortsatta behandlingen av de utav departementschefen berörda pensionsspörsmålen så bedrives, att förslag må kunna framläggas för 1929 års riksdag såväl i tjänstepensions- som familjepensionsfrågorna. Därest det skulle visa sig, att frågan om familjepensioneringen icke kan inom denna tid framföras, vill utskottet uttala den förhoppningen, att denna fråga icke måtte på sådant sätt sammankopplas med frågorna om ny civil tjänstepensionslag och om ordnandet av tjänstepensioneringen för icke-ordinarie befattningshavare, att därav föranledes ytterligare uppskov med lösning av sistnämnda frågor»; samt

av herr *Thore*.

Verkliga utgifter.

XI. Elfte huvudtiteln. Pensionsväsendet.

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
A. Civila pensionsväsendet.			
1	Pensionering av civila tjänst innehavare, <i>förslagsanslag</i>	3,700,000	
2	Förvaltningsbidrag till civilstatens änke- och pupillkassa	50,000	
3	Pensionsreglering för f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, <i>förslagsanslag</i>		2,800,000
4	Dyrtidstillägg åt f. d. civila befattningshavare i statens tjänst m. fl. pensionärer, <i>förslagsanslag</i>		* 3,600,000
5	Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter civila befattningshavare i statens tjänst m. fl., <i>förslagsanslag</i>		* 2,100,000
6	Statens andel i kostnaden för pensionering av extra provinsialläkare, <i>förslagsanslag</i>	* 22,000	
7	Statens andel i kostnaden för pensionering av vissa överåriga lasarettläkare, <i>förslagsanslag</i>	15,000	
8	Bidrag till sjuksköterskors pensionering, <i>förslagsanslag</i>	2,000	
9	Statens bidrag till pensionering av barnmorskor, <i>förslagsanslag</i>	* 5,000	
10	Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete, <i>förslagsanslag</i>	250,000	
11	Pensionering av förmän och arbetare vid statens järnvägsbyggnader samt statens vattenfallsverks byggnadsavdelning, <i>förslagsanslag</i>	70,000	
12	Bidrag till kungl. hovkapellet pensionsinrättning	3,000	
13	Bidrag till universitetets i Uppsala pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn	9,000	
14	Bidrag till pensionsinrättningen för änkor och barn efter ämbets- och tjänstemän vid universitetet i Lund	7,200	
15	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter lärare vid allmänna läroverk, pedagogier, seminarier m. m.	157,276	
16	Bidrag till pensionering av den kvinnliga lärarpersonalen vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, <i>förslagsanslag</i>	91,000	
17	Tilläggs pensioner åt vissa lärarinnor vid de statsunderstödda enskilda läroanstalterna, <i>förslagsanslag</i>		300,000
Statens pensionsanstalt:			
18	Bidrag till folkskollärares m. fl. pensionering	5,310,000	

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.

		Ordinarie anslag Kronor	Kron
19	Pensionsavgifter till statens pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	4,200,000	
		9,510,000	
	Handelsflottans pensionsanstalt:		
20	Bidrag till handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>	120,000	
21	Förbättring av pensioneringen från handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		31,
22	Förbättring av pensioneringen inom de tre första klasserna av handelsflottans pensionsanstalt		31,
23	Tilläggs pensioner under år 1928 åt pensionstagarna vid handelsflottans pensionsanstalt, <i>förslagsanslag</i>		106,000
24	Bidrag till bestridande av förvaltningskostnaderna vid handelsflottans pensionsanstalt		1,600
		120,000	169,600
25	Ersättning för skada till följd av olycksfall, som förorsakats av krigsförhållandena under 1914—1919 års världskrig, <i>förslagsanslag</i>		85,000
	Säger för civila pensionsväsendet	14,011,476	9,054,600
	B. Militära pensionsväsendet.		
	<i>Lantförsvaret.</i>		
	Arméns pensionskassa:		
1	Ersättning för mistade löneinnehållningar	19,021	
2	Ersättning för nådårs- och begravningshjälpsbesparingar	28,080	
3	Ersättning för inkomster från Vadstena krigsmanshuskassas äldre medel	106,000	
4	Bidrag till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	138,924	
5	Ytterligare bidrag för tiden 1 juli 1926—30 juni 1927 till pensionering av änkor och barn efter befäl och underbefäl med vederlikar vid armén	5,516	
6	Arméns pensionskassas egen pensionering m. m., <i>förslagsanslag</i>	3,900,000	
		292,025	3,905,516
7	Vadstena krigsmanshuskassa	137,640	
8	Förhöjning i gratialen åt avskedad manskap	630,500	
9	Ytterligare förhöjning i gratialen åt avskedad manskap, <i>förslagsanslag</i>	500,000	
		1,560,165	3,905,516

		Ordinarie anslag Kronor	Extra anslag Kronor
<i>Sjöförsvaret.</i>			
Flottans pensionskassa:			
Ersättning för minskade inkomster:			
10	Pensionsfonden	36,320	
11	Gratalfonden	16,650	
12	Bidrag till flottans pensionskassas gratialfond	45,599	
13	Ytterligare bidrag till flottans pensionskassas gratialfond		1,373
14	Pensionering av flottans befäl och underbefäl med vederlikar, <i>förslagsanslag</i>	570,000	
15	Pensionering av flottans gemenskap, <i>förslagsanslag</i>	325,000	
		993,569	1,373
<i>Gemensamma anslag.</i>			
16	Invalidhusfonden	60,350	
17	Bidrag till ersättning i anledning av kroppsskada, ådragen under militärtjänstgöring, <i>förslagsanslag</i>	1,325,000	
18	Pensionsförbättring åt viss personal vid armén och marinen, <i>förslagsanslag</i>		1,960,000
19	Pensionsreglering för f. d. militära befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>		2,650,000
20	Pensionstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, <i>förslagsanslag</i>		270,000
21	Dyrtidstillägg åt f. d. militära befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>		*1,900,000
22	Dyrtidstillägg åt pensionsberättigade änkor och barn efter militära befattningshavare, <i>förslagsanslag</i>		*650,000
23	Dyrtidstillägg åt pensionerade båtsmän och marinsoldater samt Vadstena krigsmanshuskassas understödstagare, <i>förslagsanslag</i>		1,250,000
		1,385,350	8,680,000
Säger för militära pensionsväsendet		3,939,084	12,586,889
C. Allmänna indragningsstaten.			
1	Diverse föremål, <i>förslagsanslag</i>	1,799,951	
Summa		19,750,511	21,641,489

* Av Kungl. Maj:t föreslaget belopp, varöver utlåtande framdeles kommer att avgivas.